

BENDROVĖS VISUOTINIO AKCININKŲ SUSIRINKIMO SPRENDIMŲ PRIEŠTARAVIMAS IMPERATYVIOMS ĮSTATYMŲ NORMOMS IR STEIGIMO DOKUMENTAMS

Margarita Banytė, Virginijus Bitė

Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto

Verslo teisės katedra

Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva

Telefonas (+370 5) 271 4525

Elektroninis paštas vrtk@mruni.eu

Pateikta 2013 m. kovo 18 d., parengta spausdinti 2013 m. liepos 27 d.

doi:10.13165/JUR-13-20-2-16

Anotacija. Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų ginčijimas dėl prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms bei steigimo dokumentams yra bene dažniausiai Lietuvos teismų praktikoje minimas tokių sprendimų negaliojimo pagrindas. Todėl svarbu tinkamai aiškinti ir taikyti šiuos visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo pagrindus. Šiame straipsnyje siekiama pateikti išsamią prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms ir steigimo dokumentams kaip visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pripažinimo negaliojančiais įstatyminių pagrindų aiškinimo ir taikymo Lietuvos teismų praktikoje analizę.

Reikšminiai žodžiai: visuotinis akcininkų susirinkimas, sprendimų negaliojimas, sprendimų ginčijimas, negaliojimo pagrindai, prieštaravimas imperatyvioms normoms, prieštaravimas steigimo dokumentams.

Išvadas

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso¹ (toliau – LR CK) 2.82 straipsnio 4 dalies ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo² (toliau – LR ABĮ) 19 straipsnio 10 dalies nuostatomis, bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas gali būti pripažintas negaliojančiu, jeigu jis prieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, bendrovės steigimo dokumentams, protingumo ar sąžiningumo principams ar juo pažeidžiamos kreditorių teisės ir teisėti interesai.

Pažymėtina, kad Lietuvos teismai, nagrinėdami bylas dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo, dažnai sprendimų teisėtumą vertina, remdamiesi keliais įstatyme numatytais pagrindais (jeigu ieškovas savo reikalavimą pripažinti visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimą negaliojančiu grindžia keliais įstatyme numatytais pagrindais). Todėl, nagrinėjant teismų praktiką, neretai būna sunku atriboti, kokiais motyvais vadovaujantis visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas pripažįstamas negaliojančiu vienu ar kitu pagrindu. Vis dėlto visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų ginčijimas dėl prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms bei steigimo dokumentams yra bene dažniausiai Lietuvos teismų praktikoje minimas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo pagrindas. Todėl svarbu tinkamai aiškinti ir taikyti šiuos visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo pagrindus. Šie klausimai iki šiol nėra sulaukę deramo teisės teoretikų dėmesio.

Šio mokslinio tyrimo tikslas – pateikti išsamią prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms ir steigimo dokumentams kaip visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pripažinimo negaliojančiais įstatyminių pagrindų aiškinimo ir taikymo Lietuvos teismų praktikoje analizę. Tyrimo objektas – visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pripažinimo negaliojančiais institutas. Atliekant šį tyrimą taikyti įvairūs moksliniai metodai: *lingvistinė, dokumentų (šaltinio turinio), loginė, sisteminė, lyginamoji, istorinė, kritinė* analizė.

Išsami analizė, apimanti aptariamų visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo įstatyminių pagrindų aiškinimą ir taikymą teismų praktikoje, Lietuvoje iki šiol nebuvo atlikta. Paminėtini dr. L. Mikalonienės atlikti tyrimai dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo ir sprendimo pripažinimo negaliojančiu kaip akcininko pažeistų teisių gynybos būdo sampratos³ bei dėl reikalavimų, kuriuos turi atitikti akcininkas, reiškiantis atitinkamą ieškinį⁴. Atskiri visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo instituto aspektai fragmentiškai buvo paleisti ir kai kuriuose labiau praktinio pobūdžio darbuose⁵.

1 Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (su pakeitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 74-2262.

2 Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 64-1914.

3 Mikalonienė, L. Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimas. *Teisė*. 2012, 83: 82–97.

4 Mikalonienė, L. Akcininko *locus standi* dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pripažinimo negaliojančiais. *Teisės problemos*. 2012, 3 (77): 5–29.

5 Balčikonienė, R. Eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui artėjant. *Juristas*. 2006, 3: 3–10; Gradauskaitė, J. Visuotinis akcininkų susirinkimas: sušaukimo tvarka ir jos nesilaikymo teisinės pasekmės. *Vado-*

1. Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų prieštaravimas imperatyvioms įstatymų normoms

Kaip nurodo LR CK komentatoriai⁶, sąvoką „prieštaravimas imperatyvioms įstatymų normoms“ reikia aiškinti vadovaujantis LR CK 1.80 straipsnio nuostatomis, taip pat atsižvelgti į tai, kad šiuo atveju nustatomas sprendimo turinio (o ne jo priėmimo procedūros) ir imperatyvios įstatymų normos santykis. Teisės teorijoje imperatyvus teisės normos pobūdis aiškinamas kaip siekis šia teisės norma detalai ir smulkmeniškai reguliuoti visuomeninio santykio dalyvių elgesį, pastariesiems neleidžiant jokios elgesio saviveiklos ir nukrypimų nuo teisinių imperatyvų⁷. Pasak Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT)⁸, kai teisės normoje nėra aiškiai lingvistinėmis priemonėmis išreikšto imperatyvo, sprendžiant dėl normos imperatyvumo, įvertinami tam tikros teisės normos tikslai, objektas ir interesai, kuriuos ji gina, taip pat jos sisteminiai ryšiai su kitomis normomis. Imperatyvias normas gali nustatyti ne tik LR Seimo priimtas įstatymas, bet ir tam tikros tarptautinės sutartys ar LR tiesiogiai taikytini Europos Sąjungos teisės aktai⁹. Be to, įstatymo sąvokos „imperatyvioms įstatymų normoms“ nereikėtų suprasti per siauriai: visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas taip pat gali būti pripažintas negaliojančiu, jeigu prieštarauja poįstatyminiam teisės aktui, neatitinkančiam įstatymo nustatytų imperatyvų¹⁰.

Pažymėtina, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų ginčijimas dėl prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms yra bene dažniausiai Lietuvos teismų praktikoje minimas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo pagrindas. Dažniausiai yra konstatuojamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų prieštaravimas LR ABĮ nuostatomis, žymiai rečiau – kitų teisės aktų imperatyvams. Teismuose reiškiami reikalavimai dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo negaliojimo dažniausiai grindžiami prieštaravimu LR ABĮ nuostatomis, reglamentuojančioms visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo, pravedimo ar sprendimų priėmimo tvarką. Šios normos iš esmės nustato visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų priėmimo procedūrą plačiąja prasme¹¹ ir nieko bendro neturi su reikalavimais sprendimų turiniui.

vas ir pasaulis. 2007, 1: 96–101; Gofmanas, M. Pasirengimas eiliniam visuotiniam bendrovės akcininkų susirinkimui. *Vadovas*. 2009, 1: 6–13; Juknevičiūtė, V. Eilinio (metinio) visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimų priėmimas. *Vadovo pasaulis*. 2001, 2: 56–62; Vengeliauskaitė, M.; Spaičienė, J. Pasiruošimas akcininkų susirinkimui ir jo sušaukimas. *Vadovo pasaulis*. 2003, 1: 55–59; Petniūnaitė, S. Visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimas. *Vadovo pasaulis*. 2002, 2: 4–7; Kononovič, A. *Bendrovių valdymas, akcininkų susirinkimai, vertybiniai popieriai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2001.

6 Mikelėnas, V., et. al. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2002, p. 186.

7 Vaišvila, A. *Teisės teorija*. Vilnius: Justitia, 2009, p. 201.

8 LAT CBS 2010-11-30 nutartis c. b. UAB „ImpronelaTours“ v. UAB „Busturas“ (bylos Nr. 3K-3-480/2010).

9 Mikelėnas, V., et. al. *Civilinė teisė. Bendroji dalis*. Vilnius: Justitia, 2009, p. 346–347.

10 Mikelėnas, V., et. al. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Pirmoji knyga. Bendrosios nuostatos*. Vilnius: Justitia, 2001, p. 183.

11 Plačiąja prasme visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų priėmimo procedūra apima ne tik pačio

Prieš tai buvome minėję, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo prieštaravimo imperatyvioms įstatymų normoms atveju turi būti nustatomas sprendimo turinio (o ne jo priėmimo procedūros) ir imperatyvios įstatymų normos santykis. Tačiau teismų praktikoje neretas atvejis, kai teismai pripažįsta visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimą negaliojančiu dėl imperatyvių procedūrinių LR ABĮ normų pažeidimo¹².

Manome, tokios teismų praktikos susiformavimui didelės įtakos galėjo turėti iki 2004 m. galiojusioje LR ABĮ redakcijoje įtvirtintų negaliojimo pagrindų taikymas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų ginčijimui. Šie pagrindai, be kita ko, numatė visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų nuginklėjimo galimybę, esant nustatytam jų priėmimo procedūros pažeidimui. Atsižvelgiant į tai visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas, priimtas pažeidžiant imperatyvias LR ABĮ normas, reglamentuojančias tokių sprendimų priėmimą, pagrįstai galėjo būti pripažintas negaliojančiu, nes tokią galimybę numatė tuo metu galiojęs LR ABĮ. Tuometinėje LAT praktikoje taip pat buvo aiškiai nurodoma, jog visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas gali būti pripažintas negaliojančiu tik tuo atveju, jeigu buvo pažeistos LR ABĮ imperatyvios normos, reglamentuojančios susirinkimo sušaukimą, pravedimą ar nutarimų priėmimą, šis pažeidimas pažeidė ieškovo interesus arba viešą interesą ir pažeidimo padarinių negalima pašalinti niekaip kitaip, kaip tik pripažįstant nutarimus negaliojančiais¹³.

Nuo 2004 metų įsigaliojus naujai LR ABĮ redakcijai¹⁴, atskiرو visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo pagrindų reglamentavimo nebeliko, taigi neliko ir atskirų pagrindų, kuriems esant visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas galėjo būti pripažintas negaliojančiu dėl priėmimo procedūros pažeidimų. Tačiau teismų praktika iš esmės nesikeitė. Teismai vertino ir iki šiol vertina visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų priėmimo tvarkos (t. y. procedūros) pažeidimus, remdamiesi tiek imperatyviosiomis LR ABĮ normomis, tiek ir steigimo dokumentų nuostatomis bei sąžiningumo ir protingumo principais. Tam, manome, įtakos turėjo dvi praktinę reikšmę turinčios aplinkybės. Visų pirma, faktas, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų prieštaravimas imperatyvioms įstatymų normoms gali būti vertinamas išimtinai turinio aspektu, neužkerta kelio visuotinio akcininkų susirinkimo procedūros pažeidimo vertinti kaip prieštaraujančio bendrovės steigimo dokumentams ar protingumo ir sąžiningumo principams¹⁵. Antra, steigimo dokumentuose reglamentuota visuotinio akcininkų susi-

sprendimo priėmimą (pvz., balsuojant), bet ir visuotinio akcininkų susirinkimo, kuriame toks sprendimas priimamas, sušaukimą ir jo pravedimą.

12 P vz., LAT CBS 2006-09-13 nutartis c. b. M. B. v. UAB „Lazdijų vanduo“ (bylos Nr. 3K-3-483/2006); LAT CBS 2008-03-03 nutartis c. b. A. K., UAB „Kriptonika“ v. UAB „AshburnInternational“, UAB „Penki kontinentai“ ir kt. (bylos Nr. 3K-3-135/2008); LAT CBS 2009-02-11 nutartis c. b. V. V. ir asociacija Lietuvos invalidų draugija v. AB „Puntukas“ (bylos Nr. 3K-3-10/2009).

13 P vz., LAT CBS 2001-09-24 nutartis c. b. V. S., D. S. v. AB „Stumbras“ (bylos Nr. 3K-3-856/2001); LAT CBS 2003-11-05 nutartis c. b. V. M. v. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ (bylos Nr. 3K-3-918/2003).

14 Valstybės žinios. 2003, Nr. 123-5574.

15 Anot LR CK komentaro autorių, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo prieštaravimas steigimo dokumentams ir protingumo ar sąžiningumo principams gali būti vertinamas sprendimo turinio ir jo priėmimo procedūros aspektu (žr. Mikelėnas, V., et. al. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys. Vilnius: Justitia, 2002, p. 186).

rinkimo sušaukimo, pravedimo ar sprendimų priėmimo tvarka dažnai nesiskiria nuo LR ABĮ numatytosios, todėl steigimo dokumentų pažeidimas kartu gali reikšti ir LR ABĮ pažeidimą, arba atvirkščiai.

Reiktų pabrėžti, kad teismų praktikos pavyzdžių, kai visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo turinys pripažįstamas prieštaraujančiu imperatyvioms LR ABĮ nuostatomis, esama labai mažai. Taip yra todėl, kad, kaip minėjome, tokio pobūdžio bylose dažniausiai yra nustatomas procedūrinių LR ABĮ normų pažeidimas. Kita vertus, LR ABĮ, kaip privatinės teisės aktas, turi kur kas daugiau dispozityvių teisės normų negu imperatyvių, todėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo prieštaravimas LR ABĮ imperatyvams mažiau tikėtinas. Todėl išskirtini tik keli atvejai, kuriuos iš dalies galime laikyti teismų praktikos pavyzdžiais, parodančiais visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo turinio vertinimą imperatyviųjų LR ABĮ normų kontekste.

- **Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas pažeidžia LR ABĮ įtvirtintą akcininkų pirmumo teisę įsigyti naujai išleistų bendrovės akcijų.** Pavyzdžiui, vienoje byloje¹⁶ LAT konstatavo, kad visuotinio akcininkų susirinkimas, priimdamas nutarimą naujai išleidžiamas akcijas parduoti vienam akcininkui, turinčiam apie 90 proc. akcijų, pažeidė kitų akcininkų teises, nes balsavime leido dalyvauti minėtam akcininkui, todėl smulkiųjų akcininkų įstatymo numatyta pirmumo teisė įsigyti bendrovės išleidžiamų akcijų tapo deklaratyvi.

- **Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas pažeidžia LR ABĮ įtvirtintą akcininkų teisę gauti dividendus.** Pavyzdžiui, vienoje byloje¹⁷, kurioje buvo ginčijamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas dėl pelno paskirstymo, kuriuo valdybos nariams buvo išmokėtos tantjemos, nepriimant nutarimo dėl dividendų išmokėjimo akcininkams, LAT konstatavo, kad neskyrus grynojo pelno dividendams, negalėjo būti išmokamos tantjemos.

- **Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas pažeidžia LR ABĮ įtvirtintą visuotinio akcininkų susirinkimo kompetenciją.** Pavyzdžiui, vienoje iš bylų¹⁸ ieškovas reikalavo pripažinti visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo punktą, suteikiantį valdybos pirmininkei įgaliojimus pasirašyti visus pirkimo-pardavimo sandorio dokumentus, negaliojančiu. Tiesa, LAT, atsižvelgdamas į tuometinį teisinį reglamentavimą, atmetė ieškinį ir konstatavo, kad visuotinio akcininkų susirinkimas turi teisę ne tik nustatyti bendrovės valdymo organų struktūrą, bet ir įstatymo nustatytose ribose spręsti jų kompetencijos klausimus, todėl gali nuspręsti, kuriam iš bendrovės valdymo organų pavesti sudaryti bendrovės vardu tam tikrą konkretų sandorį.

Pateikti pavyzdžiai turi vieną bendrą bruožą. Juose visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų turinio neteisėtumas (arba galimas neteisėtumas) siejamas su tam tikrų LR ABĮ procedūrinių normų (kurios nebūtinai yra susijusios su visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo, pravedimo ir sprendimų priėmimo tvarkos nustatymu) pažeidi-

16 LAT CBS 2002-05-23 nutartis c. b. UAB „Balticfundsecurities“ v. AB „Geonafra“ (bylos Nr. 3K-7-471/2002).

17 LAT CBS 2002-05-29 nutartis c. b. V. B. v. AB „Linų audiniai“ (bylos Nr. 3K-3-791/2002).

18 LAT CBS 2000-03-29 nutartis c. b. Vilniaus miesto valdyba v. UAB „Sangreta“, S. J. (bylos Nr. 3K-3-383/2000).

dimu, kaip antai: pirmuoju atveju pažeista sprendimo priėmimo tvarka dėl pirmumo teisės įsigyti bendrovės išleidžiamų akcijų atšaukimo visiems akcininkams; antruoju atveju – pelno paskirstymo tvarka; trečiuoju atveju – visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija priimančiam sprendimui. Darytina išvada, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų turinio neteisėtumą gali lemti ir LR ABĮ įtvirtintų procedūrinių teisės normų pažeidimai. Tokia išvada, mūsų nuomone, sukelia dar didesnę painiavą, atribojant visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų turinio ir jų priėmimo procedūros prieštaravimą imperatyvioms įstatymų normoms.

Žinoma, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas gali pažeisti ne tik LR ABĮ, bet ir kitų įstatymų imperatyvias nuostatas. Tačiau teismų praktikos analizė rodo, kad reikalavimai dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo labai retai grindžiami kitų įstatymų imperatyviųjų teisės normų pažeidimu. Galima aptikti tik pavienius atvejus, kuriuose nagrinėjamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo turinio atitikimas kitų įstatymų imperatyvams. Pavyzdžiui, vienoje byloje¹⁹, kurioje ieškovė reikalavo pripažinti negaliojančiu visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimą dėl metinės finansinės atskaitomybės tvirtinimo, argumentuodama atskaitomybės neišsamumu ir imperatyvių Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo nuostatų pažeidimu, LAT nurodė, kad įstatymai imperatyviai reglamentuoja įmonių finansinės atskaitomybės dokumentų tvarkymą ir pateikimą visuotiniam akcininkų susirinkimui svarstyti, o tai savo ruožtu kiekvienam akcininkui suteikia teisę gauti visą objektyvią informaciją apie bendrovės veiklą bei sudaro pagrindą akcininkams priimti pagrįstus ir teisėtus nutarimus. Pasak LAT, žemesnių instancijų teismai to neįvertino ir, vien formaliais pagrindais atmesdami ieškovės reikalavimą dėl visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimo pripažinimo negaliojančiu, priėmė nepagrįstą sprendimą.

Taigi teismų praktikoje mažai atvejų, kai visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas pripažįstamas negaliojančiu dėl savo turinio neatitikties imperatyvioms įstatymų normoms. Manytume, kad tokiu sprendimu galėtų būti laikomas sprendimas bendrovei užsiimti įstatymo draudžiama veikla, parduoti teisinėmis priemonėmis suvaržytą (pvz., areštuotą) bendrovės turtą, patvirtinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančią bendrovės finansinę atskaitomybę ir pan. Pavyzdžiui, Vokietijos doktrinoje reikšmingais materialinės teisės esminių nuostatų pažeidimų pavyzdžiais nurodomi akcininkų teisės gauti akcijas proporcingai jų esamai daliai kapitalo didinimo iš bendrovės lėšų atveju pažeidimai, netinkamas stebėtojų tarybos sudarymas, netinkamas metinių finansinių ataskaitų patvirtinimas ir pelno paskirstymas, kapitalo palaikymo taisyklių pažeidimai, baudžiųjų, administracinių, konkurencijos teisės normų pažeidimai²⁰.

Kita vertus, atsižvelgiant į tai, kad teismai visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų atitiktį įstatymų imperatyvams vertina ne tik turinio, bet ir priėmimo procedūros aspektu, tikslinga būtų atsisakyti LR CK komentaro autorių pateikto išaiškinimo, kad šiuo atveju turi būti nustatomas sprendimo turinio, o ne jo priėmimo procedūros ir imperatyvios normos santykis. Be to, svarstyтина galimybė tikslinti šio negaliojimo pagrindo reglamentavimą, aiškiai nurodant, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas gali

19 LAT CBS 2008-10-13 nutartis c. b. E. Ž. v. UAB „Melsta“ (bylos Nr. 3K-3-485/2008).

20 Wirth, G. *Corporatelawin Germany* / ed. G. Wirth, M. Arnold, R. Morshaauser. 2. rev. ed. Munchen: Beck, 2010, p. 155–156.

būti pripažintas negaliojančiu, jeigu jo turinys ar priėmimo tvarka prieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms.

3. Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų prieštaravimas steigimo dokumentams

Bendrovė savo veikloje privalo vadovautis ne tik įstatymais, bet ir įstatais, kurie laikytini bendrovės steigimo dokumentu (LR CK 2.46 str. 2 d.). Įstatuose nurodomi bendrovės veiklos tikslai, visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija ir sušaukimo tvarka, kiti bendrovės organai, jų kompetencija, skyrimo ir atšaukimo tvarka, įstatų keitimo tvarka bei kitos įstatymo reikalaujamos bei steigėjų (dalyvių) nuožiūra įtraukiamos nuostatos. Taigi įstatuose gali būti bet kurių kitų nuostatų, neprieštarujančių įstatymų imperatyvams, nes įstatų sudarymui taikytinas sutarties laisvės principas leidžia įstatuose nusistatyti ir kitokias taisykles²¹.

Kadangi įstatai yra taikomi visą bendrovės gyvavimo laikotarpį, tai bendrovės organų (taigi ir visuotinio akcininkų susirinkimo) veikla turi būti pagrįsta juose nurodytų reikalavimų laikymusi. Nesivadovaujant ar netinkamai vadovaujantis minėtais reikalavimais, galimos įvairios neigiamos pasekmės. Vienos iš jų – visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimas, esant prieštaravimui steigimo dokumentams.

Anot LR CK komentatorių, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo prieštaravimas steigimo dokumentams, reiškiantis jo turinio prieštaravimą bet kokioms steigimo dokumentų nuostatoms, apima ir tuos atvejus, kai steigimo dokumentas tiesiogiai draudžia priimti sprendimus tiek dėl turinio, tiek dėl procedūrų²². Taigi visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo teisėtumas gali ir turi būti vertinamas, atsižvelgiant tiek į jo turinio, tiek ir į priėmimo procedūros atitiktį steigimo dokumentų nuostatoms. Teismų praktikoje gausu pavyzdžių, kuriuose nagrinėjamas bendrovės steigimo dokumentų pažeidimo klausimas, sprendžiant bylas dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimo. Dažniausiai pasitaikantys yra visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų negaliojimą lemiantys (arba galintys lemti) normų, reglamentuojančių visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų priėmimo tvarką, pažeidimai. Atsižvelgdami į tai toliau aptarsime pagrindinius tokių sprendimų priėmimo procedūros pažeidimus.

3.1. Neinformavimas arba netinkamas akcininkų informavimas apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą

Bendrovė, pranešdama apie visuotinį akcininkų susirinkimą akcininkams, turi diskrecijos teisę, kurią įgyvendina bendrovės įstatuose nustatyta tvarka. Įstatai gali nustatyti

21 LAT CBS 2002-06-19 nutartis c. b. UAB „Vilnamisa“ v. AB „Šeškinės Širvinta“ (bylos Nr. 3K-3-878/2002).

22 Mikelėnas, V., et. al. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2002, p. 186.

ti kitokią informavimo apie būsimą visuotinio akcininkų susirinkimo tvarką (kuri gali skirtis nuo LR ABĮ nustatytosios), todėl atsakingi už visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimą subjektai privalo jos laikytis, nes jos nesilaikymas lemia akcininko (-ų) nedalyvavimą priimant sprendimus visuotiniame akcininkų susirinkime, o tai, savaime suprantama, atima iš akcininkų teisę išreikšti savo valią svarbiausiais bendrovės veiklos klausimais. Kaip kad nurodoma Rusijos teismų praktikos apžvalgoje, tokių visuotinių akcininkų susirinkimų, kuriuose dalyvauti nepakviečiami visi akcininkai, pravedimo tikslu, kaip rodo praktika, neretai yra organizacijos kasdieninės ūkinės veiklos užgrobiimas (perėmimas)²³.

Neinformavimas apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą konstatuojamas tuomet, kai akcininkui (-ams) apskritai nebūna žinomas visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo faktas dėl to, kad bendrovė nesiima visų įstatuose numatytų veiksmų pranešimams apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą išsiųsti, pateikti ir/ar paskelbti. Tad sprendami informavimo apie visuotinį akcininkų susirinkimą klausimą, teismai visada atsižvelgia į bendrovės įstatuose nustatytą visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo tvarką. Vienoje iš bylų²⁴ LAT konstatavo, kad bendrovė pažeidė visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo tvarką, nes nesilaikė bendrovės įstatuose nustatytos tvarkos. Anot LAT, įstatai reikalavo, jog bendrovė taikytų ne vieną iš įstatyme numatytų, o abu pranešimo apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą būdus, t. y. ir viešo paskelbimo, ir informavimo asmeniškai kiekvieno akcininko, todėl nusprendė, kad bendrovė, nepranešusi ieškovui registruotu laišku (ar pasirašytinai įteikiant laišką) apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą, pažeidė įstatų nuostatas.

Galimos situacijos, kai bendrovė informuoja akcininkus apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą, tačiau toks informavimas pripažįstamas netinkamu, nes visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo tvarka įgyvendinama tiksliai nesilaikant įstatų nuostatų, reglamentuojančių pranešimo apie visuotinio akcininkų susirinkimo procedūrą. Pavyzdžiui, pagal susiklosčiusią bendrovėje praktiką akcininkai informuojami žodžiu, nors įstatai aiškiai nurodo apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą skelbti įstatuose nurodytoje spaudoje arba pranešti kiekvienam akcininkui registruotu laišku²⁵. Kaip netinkamas informavimo būdas taip pat vertintinas informacijos apie visuotinį akcininkų susirinkimą paskelbimas skelbimų lentoje²⁶, taip pat atvejai, kai įstatų nuostatos nebūna pažeistos, tačiau dėl formalaus jų taikymo užkertamas kelias akcininkams būti informuotiems apie visuotinį akcininkų susirinkimą. Kaip antai, įstatuose esant nustatytiems alternatyviems informavimo apie visuotinį akcininkų susirinkimą būdams, bendrovėje būna susiklosčiusi praktika taikyti tik vieną iš jų, o apie visuotinį akcininkų

23 Rusijos teismų praktikos, sprendžiant bylas dėl ribotos atsakomybės bendrovių visuotinių akcininkų susirinkimų sprendimų ir visuotinių narių susirinkimų sprendimų ginčijimo, apžvalga. Rekomendacijos, patvirtintos 2008-06-23 Septintojo arbitražo apeliacinio teismo prezidiumo posėdyje, Nr. 6 [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-02-11]. <<http://7aas.arbitr.ru/practice/>>.

24 LAT CBS 2002-06-19 nutartis c. b. UAB „Vilnamisa“ v. AB „Šeškinės Širvinta“ (bylos Nr. 3K-3-878/2002).

25 LAT CBS 2002-11-25 nutartis c. b. J. T. v. UAB „Vaivorykštė“ (bylos Nr. 3K-3-1404/2002).

26 LAT CBS 2002-02-04 nutartis c. b. J. B., L. G. ir kt. v. UAB „Specdrabužiai“ (bylos Nr. 3K-3-215/2002).

susirinkimą bendrovė praneša akcininkams, netikėtai pakeisdama įprastą informavimo tvarką. Teismų praktikoje toks pranešimo apie visuotinį akcininkų susirinkimą tvarkos pakeitimas vertinamas kaip nesąžiningas bendrovės siekis išvengti akcininkų dalyvavimo visuotiniame akcininkų susirinkime²⁷.

Beje, teismų praktikoje galime išskirti ir tinkamo informavimo apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą pavyzdžius. Kaip antai, nutarimas sušaukti visuotinį akcininkų susirinkimą, įrašytas kito visuotinio akcininkų susirinkimo protokole, dalyvaujant visiems balsavimo teisę turintiems akcininkams, laikytinas tinkamu informavimu apie būsimą visuotinį akcininkų susirinkimą, nes, anot teismo, preziumuojama, kad visuotinio akcininkų susirinkimo protokolas, surašytas visuotinio akcininkų susirinkimo išrinkto sekretoriaus ir pasirašytas visuotinio akcininkų susirinkimo pirmininko, yra teisingas, atspindintis jame priimtus nutarimus bei visiems akcininkams žinomas²⁸. Tinkamu informavimu taip pat laikytini atvejai, kai bendrovė apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą būna informavusi pranešimo pateikimo dieną akcininke buvusią įmonę, kuri iki visuotinio akcininkų susirinkimo dienos perleidžia savo akcijas kitai įmonei. Tokiu atveju laikoma, kad bendrovė neturėjo galimybės apie visuotinį akcininkų susirinkimą pranešti naujam akcininkui LR ABĮ ir įstatuose nustatyta tvarka, nes naujasis akcininkas akcijas įsigijo iki susirinkimo likus mažiau dienų nei yra nustatytas išankstinio informavimo apie visuotinį akcininkų susirinkimą terminas²⁹.

3.2. Netinkamas darbotvarkės parengimas arba nesuteikimas akcininkams galimybės su ja susipažinti

Informavimo apie šaukiamą susirinkimą tikslas – pranešti akcininkui, kokius klausimus susirinkimas svarstys, kad akcininkas galėtų juos išanalizuoti ir atsakingai pasiruošti įgyvendinti teisę balsuoti³⁰. Siekiant realizuoti šį tikslą, būtina tinkamai parengti darbotvarkę ir suteikti galimybę akcininkams su ja susipažinti.

Vadovaujantis LAT suformuota praktika, pranešime apie visuotinį akcininkų susirinkimą būtina tiksliai ir nedviprasmiškai įvardinti, kokie klausimai bus svarstomi visuotiniame akcininkų susirinkime, o informacija apie visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę turi būti aiški ir nekelti abejonių. Antai vienoje byloje³¹ LAT nurodė, kad iš byloje esančio pranešimo matyti, kad minėtas reikalavimas nebuvo įvykdytas: pranešime tik pažymėta, kad vienas iš svarstomų klausimų bus „dalinis turto pardavimas“, neįvardijant, kad bus svarstomas ne bet kokio, o bendrovės nekilnojamojo turto dalinio

27 VAT CBS 2011-04-18 nutartis c. b. K. V., V. B., UAB „Garfus“ v. UAB „Bioprocesas“ (bylos Nr. 2A-471-115/2011).

28 Lietuvos apeliacinio teismo CBS 2010-05-03 nutartis c. b. P. A. ir T. A. v. A. B. ir UAB „Metbalta“ (bylos Nr. 2A-387/2010).

29 LAT CBS 2002-09-11 nutartis c. b. UAB „Namisa“ v. AB „Šeškinės Širvinta“ (bylos Nr. 3K-3-964/2002).

30 LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

31 LAT CBS 2000-03-29 nutartis c. b. Vilniaus miesto valdyba v. UAB „Sangreta“, S. J. (bylos Nr. 3K-3-383/2000).

pardavimo klausimas. Pasak LAT, toks pranešimo turinys yra dviprasmiškas ir klaidinantis, todėl negalima pripažinti, kad buvo įvykdyti ABĮ reikalavimai. Kitose bylose LAT konstatavo, kad pranešime esančios nuorodos į kelių rūšių perleidimo sandorius nesuteikia informacijos akcininkui, kokio sandorio sudarymui, nutraukimui ar pakeitimui šaukiamas visuotinis akcininkų susirinkimas³², o visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkėje numačius nagrinėjamus „kitus klausimus“, gali būti „aptariamai tik mažai reikšmingi bendrovės veiklai organizaciniai klausimai, nereikalaujantys jų išsprendimo specialaus nutarimo priėmimu“³³.

Nepaisant reikalavimo visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkėje aiškiai nurodyti susirinkime nagrinėtinus klausimus, LAT yra pabrėžęs ir tai, jog įstatymas nereikalauja, kad darbotvarkė būtų tokio pačio detalumo kaip ir priimti nutarimai³⁴. Priešingu atveju, teismų nuomone, būtų apribota akcininkų teisė operatyviai priimti reikiamus sprendimus³⁵. Tad darbotvarkei keliamas aiškumo reikalavimas yra siejamas tik su akcininkų galėjimu suvokti sprendžiamų klausimų esmę ir siekimu išvengti jų suklaidinimo.

Visuotinio akcininkų susirinkimo priimtų sprendimų teisėtumas taip pat priklauso nuo tinkamo darbotvarkės pildymo ir/ar keitimo tvarkos nuostatų laikymosi. LAT yra konstatavęs, kad pranešti akcininkams apie visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkės pasikeitimus yra administracijos vadovo prerogatyva, todėl analizuojant, ar pažeista visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkės pakeitimo tvarka, turi būti vertinami būtent šio subjekto veiksmai³⁶. Tinkamai nepranešus apie darbotvarkės pasikeitimus arba nesudarius galimybių su ja susipažinti, ypač kai tai susiję su aktualiais bendrovei ir akcininkui (-ams) klausimais, konstatuojami materialinės teisės normų pažeidimai, kurie gali būti pagrindas pripažinti visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimus negaliojančiais³⁷.

Be to, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais, jeigu klausimas, dėl kurio buvo priimtas sprendimas, nebuvo įrašytas į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę³⁸. Pavyzdžiui, Lietuvos apeliacinis teismas nagrinėtoje byloje³⁹ nustatė, kad akcininkai galėjo priimti nutarimus įstatinio kapitalo didinimo klausimu, tuo tarpu kitais svarstytais klausimais nutarimai negalėjo būti priimti, nes tai nebuvo aptarta akcininkams iš anksto praneštoje visuotinio akcininkų susirinkimo

32 LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

33 LAT CBS 1999-05-17 nutartis c. b. K. V., S. P., B. S. v. AB Prekybos bazė „Urmis“ (bylos Nr. 3K-3-123/1999).

34 LAT CBS 2003-06-04 nutartis c. b. S. A., G. A., R. A. ir kt. v. AB „Mažeikių nafta“ (bylos Nr. 3K-3-650/2003).

35 VAT CBS 2009-02-27 nutartis c. b. R. B. v. UAB „Okeano žuvis“ (bylos Nr. 2A-304-340/09).

36 LAT CBS 2003-03-31 nutartis c. b. S. M., UAB „Vilniaus mūrai“ v. AB „Paminklų restauravimo institutas“, R. J., T. R. (bylos Nr. 3K-3-425/2003).

37 LAT CBS 2003-11-26 nutartis c. b. A. K. v. UAB „Viržinta“ (bylos Nr. 3K-3-1128/2003).

38 LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

39 Lietuvos apeliacinio teismo CBS 2010-05-03 nutartis c. b. P. A. ir T. A. v. A. B. ir UAB „Metbalta“ (bylos Nr. 2A-387/2010).

darbotvarkėje, kurioje ties antru darbotvarkės klausimu buvo nurodyta frazė: „aukščiau nurodytiems klausimams aptarti“, o „aukščiau“ nurodytas buvo tik vienas klausimas – įstatinio kapitalo didinimas. Antai kitoje byloje Klaipėdos apygardos teismas (toliau – KlpAT), atsižvelgdamas į tai, kad ieškovas (t. y. akcininkas) nedalyvavo visuotiniame akcininkų susirinkime, todėl nebuvo informuotas apie kitą svarstomą klausimą, sprendimą darbotvarkėje nepaskelbtu klausimu dėl bendrovės akcijų pasirašymo sutarties tvirtinimo pripažino negaliojančiu ir pažeidžiančiu ieškovo teises⁴⁰. Svarbu pažymėti ir tai, kad neįtraukimas į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę klausimų, kuriuos pasiūlė akcininkas, turintis visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo iniciatyvos teisę, savaime nedaro negaliojančiais šiame susirinkime įstatymų nustatyta tvarka priimtų kitų nutarimų, kurių nagrinėjimas visuotiniame akcininkų susirinkime buvo nurodytas iš anksto parengtoje visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkėje⁴¹.

3.3. Balsuojama akcijomis, nesuteikiančiomis balsavimo teisės arba tinkamai neįgaliotų asmenų

Dalyvaujančiais susirinkime akcininkais galima laikyti tik tuos akcininkus, kuriems balsavimo teise neuždrausta naudotis arba jie yra atstovaujami tinkamai įgaliotų asmenų. Anot LAT, dalyvavimo visuotiniame akcininkų susirinkime tikslas yra balsuoti, todėl jeigu akcininkas neturi realios galimybės įgyvendinti šią savo teisę, negalima pripažinti, kad jis dalyvauja visuotiniame akcininkų susirinkime, nors ir yra į jį atvykęs⁴². Be kita ko, tokiam akcininkui balsavus ir turėjus įtakos sprendimo priėmimui, teismas gali pripažinti tokį visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimą negaliojančiu, nes už jį balsuota akcijomis, nesuteikiančiomis balsavimo teisėmis⁴³.

Pažymėtina, kad laikinai balsavimo teisės nesuteikiančiomis akcijomis laikytinos tokios akcijos, į kurias akcininkų turima nuosavybės teisė būna apribota įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Svarbu atkreipti dėmesį, kad laikinas nuosavybės teisių į akcijas apribojimas pats savaime nereiškia, jog kartu apribojama ir jų savininkui suteikiama balsavimo teisė⁴⁴. Esant nutarimui apriboti akcininkų nuosavybės teises į akcijas, jų suteikiamas turtines ir neturtines teises, teismai, sprenddami, ar akcininkų veiksmai nepažeidė nustatytų apribojimų, visų pirma, turi aiškintis šių apribojimų turinį, jų pobūdį, tikslus ir pasekmes. Tokiu atveju, kai valstybės pareigūno priimto nutarimo, kuriuo ribojamos nuosavybės teisės į akcijas, turinyje nėra įvardijamos konkrečios ribojamos teisės, nenurodomi leidžiami atlikti veiksmai, konstatuotina, kad nutarimu siekiama akcininkui laikinai uždrausti naudotis visomis akcijų suteikiamomis teisėmis (taip pat ir

40 KlpAT CBS 2011-11-24 nutartis c. b. S. N. v. UAB „Plungės žinios“ (bylos Nr. 2A-925-123/2011).

41 LAT CBS 2004-01-07 nutartis c. b. A. B. v. UAB „Neringos žuvis“ (bylos Nr. 3K-3-9/2004).

42 LAT CBS 2006-02-27 nutartis c. b. UAB „Kaminera“ v. D. Š. (bylos Nr. 3K-3-96/2006).

43 LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

44 LAT CBS 2003-03-31 nutartis c. b. S. M., UAB „Vilniaus mūrai“ v. AB „Paminklų restauravimo institutas“, R. J., T. R. (bylos Nr. 3K-3-425/2003).

balsavimo teisė)⁴⁵. Kiek kitaip balsavimo teisės ribojimo taikymą aiškina LAT tokiu atveju, kai nuosavybės teisės į akcijas apriboja teismas. Pasak LAT, akcininko teisė balsuoti areštuotomis akcijomis gali būti apribota tik tada, jeigu tai konkrečiai nurodo teismas savo nutartyje areštuoti turtą⁴⁶.

Neturtinė balsavimo teisė gali būti suvaržyta ir įkeitus balsavimo teisę suteikiančias akcijas. Anot LAT⁴⁷, akcininkų balsavimo teisės ribojimai galimi, jei jie specialiai nustatomi teismo procesiniame sprendime dėl akcijų įkeitimo (kai teismo sprendimu priverstinai įkeičiamos akcijos) arba teismo nutartyje dėl įkeistų akcijų kreditoriui perdavimo (kai pradedamas išieškojimas iš įkeisto turto). Priešingu atveju akcijų savininkai turi teisę naudotis jomis, nes įkeistos akcijos išlieka įkaito davėjais esančių akcininkų nuosavybe.

Idomu tai, kad LAT, aiškindamas balsavimo teisės apribojimus, nustato skirtingus jų vertinimo kriterijus, kai akcininko nuosavybės teisę į akcijas apriboja valstybės pareigūnas, ir kai tą patį atlieka teismas. Pirmuoju atveju balsavimo teisės ribojimas konstatuojamas net ir tuomet, kai valstybės pareigūnas apskritai neįvardija, kokios konkrečios teisės yra ribojamos; antruoju atveju – tik tuomet, kai toks ribojimas specialiai nurodomas teismo sprendime. Manome, kad tai yra „dvigubų standartų“ taikymas, kuris neatitinka teisingumo ir sąžiningumo principų, todėl valstybės pareigūno ir teismo taikomas balsavimo teisės ribojimas turėtų būti traktuojamas vienodai.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų galiojimui įtakos turi ir tinkamas akcininkų atstovavimas susirinkime. Pavyzdžiui, vienoje byloje teismas pabrėžė, kad įmonės vadovo atstovavimas visuotiniame akcininkų susirinkime įmonei, kaip akcininkei, neprieštarauja teisei perleisti įgaliojimus kitam asmeniui pagal CK 2.89 straipsnį bei pačiam atstovavimo principui, leidžiančiam veikti pačiam ar per atstovą, todėl nėra būtina atšaukti prieš tai išduotą įgaliojimą kitam asmeniui atstovauti įmonei visuotiniame akcininkų susirinkime⁴⁸. Tačiau kai yra apriboti bendrovės vadovo įgaliojimai atlikti tam tikrus veiksmus, šis ne tik pats negali atlikti nurodytų veiksmų, bet ir pavesti, kad tokius veiksmus atliktų atstovas pagal pavedimą⁴⁹.

Atkreiptinas dėmesys, kad LR ABĮ detalai nereglementuoja įgaliojimų išdavimo ir jų pateikimo visuotinio akcininkų susirinkimo tvarkos, išskyrus biržines bendroves⁵⁰. Tačiau iš teismų praktikos galime spręsti, kad kiekvienu konkrečiu atveju turi būti aiškinamasi, ar buvo pateiktas tinkamai įformintas balsavimo teisę suteikiantis įgaliojimas,

45 LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

46 LAT CBS 2003-03-31 nutartis c. b. S. M., UAB „Vilniaus mūrai“ v. AB „Paminklų restauravimo institutas“, R. J., T. R. (bylos Nr. 3K-3-425/2003).

47 LAT CBS 2004-07-16 nutartis c. b. E. T. v. AB „Malsena“ ir kt. (bylos Nr. 3K-3-334/2004).

48 KlpAT CBS 2010-05-27 nutartis c. b. E. Z. v. UAB „Lokys“ (bylos Nr. 2A-230-460/2010).

49 LAT CBS 2008-03-03 nutartis c. b. A. K., UAB „Kriptonika“ v. UAB „AshburnInternational“, UAB „Penki kontinentai“ ir kt. (bylos Nr. 3K-3-135/2008).

50 LR ABĮ numato elektroninių ryšių priemonėmis duodamo įgaliojimo ir pranešimo apie jį biržinei akcinei bendrovei ypatumus (LR ABĮ 30² str.), taip pat nurodo, kad tokio įgaliojimo forma, jeigu ji yra nustatyta, turi būti nurodyta pranešime apie visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimą (LR ABĮ 26¹ str. 1 d. 4 p.) ir paskelbta interneto svetainėje (LR ABĮ 26² str. 1 d. 4 p.).

ar šis įgaliojimas nebuvo panaikintas, ar buvo galimybė bendrovei susipažinti su įgaliojimo originalu, ar patvirtinta jo kopija, ar įgaliojimas pateiktas visiems suprantama kalba ir pan. Be abejo, turi būti atsižvelgiama ir į bendrovės veiksmus, t. y. ar ji ėmėsi priemonių įsitikinti atstovo tinkamumu balsuoti akcininko vardu, ar visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo pasiūlyta pašalinti trūkumus, susijusius su netinkamo įgaliojimo pateikimu. To nepadarius ir neleidus akcininko atstovui dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime, teismas gali konstatuoti, kad įgalioto asmens teisė balsuoti už akcininką buvo suvaržyta formaliai⁵¹. Be kita ko, svarbu akcentuoti, kad, anot LAT, pripažinti negaliojančiais visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimus, už kuriuos balsavo tinkamo įgaliojimo neturintis asmuo, galima tikrai paties atstovaujamojo prašymu⁵². Pasakytina, kad ši LAT pozicija savo esme atitinka CK 1.92 straipsnyje įtvirtintą nuostatą, kad sandoris, sudarytas įgaliojimus viršijusio atstovo, gali būti pripažintas negaliojančiu tik pagal atstovaujamojo ieškinį.

3.4. Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų priėmimas nesant kvorumo ar pažeidžiant tam tikros balsų daugumos reikalavimą

Visuotinis akcininkų susirinkimas gali priimti sprendimus, kai jame dalyvauja akcininkai, kuriems priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip $\frac{1}{2}$ visų balsų. Nesant susirinkimo kvorumo, teismas pagrįstai gali konstatuoti, kad tai yra pakankamas pagrindas pripažinti negaliojančiais jame priimtus akcininkų sprendimus. Kaip minėta, akcininkų atvykimas į visuotinį akcininkų susirinkimą fizine prasme visiškai neturi reikšmės nustatant kvorumą, kadangi jie negali pasinaudoti savo balsu. Todėl nustatant susirinkimo kvorumą, reikia aiškintis, ar atvykęs į visuotinį akcininkų susirinkimą akcininkas gali jame dalyvauti, t. y. ar jis gali balsuoti priimant sprendimus⁵³. Galėjimas balsuoti šiuo atveju yra susijęs su akcijų, kurios suteikia balsus, turėjimu, nes, kaip yra nurodęs LAT, nustatant bendrą bendrovės akcijų teikiamų balsų skaičių ir visuotinio akcininkų susirinkimo kvorumą, akcijos, kurių teikiama balsavimo teise uždrausta naudotis, laikomos nesuteikiančiomis balsų⁵⁴. Matome, kad visuotinio akcininkų susirinkimo kvorumas tiesiogiai sietinas su bendrovės akcijų teikiamų balsų skaičiumi, todėl jo buvimui ar nebuvimui taip pat įtakos turi prieš tai mūsų jau nagrinėti atvejai, kai balsuojama akcijomis, nesuteikiančiomis balsų. Kvoro nebuvimas būtų konstatuotas ir tuomet, kai į dalyvaujančių akcininkų sąrašą buvo įtraukti mirę asmenys ar asmenys, faktiškai jame nedalyvavę⁵⁵.

51 Šiaulių apygardos teismo CBS 2010-02-08 nutartis c. b. G. P. v. UAB „Lavestina“ (bylos Nr. 2A-4-124/2010).

52 LAT CBS 2003-06-04 nutartis c. b. S. A., G. A., R. A. ir kt. v. AB „Mažeikių nafta“ (bylos Nr. 3K-3-650/2003).

53 LAT CBS 2006-02-27 nutartis c. b. UAB „Kaminera“ v. D. Š. (bylos Nr. 3K-3-96/2006).

54 LAT CBS 2003-03-31 nutartis c. b. S. M., UAB „Vilniaus mūrai“ v. AB „Paminklų restauravimo institutas“, R. J., T. R. (bylos Nr. 3K-3-425/2003).

55 Rusijos teismų praktikos, sprendžiant bylas dėl ūkinių bendrijų, bendrovių steigėjų (akcininkų) susirinkimų sprendimų ginčijimo, apžvalga [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-02-11]. <<http://rostov.arbitr.ru/node/1991>>. 16, 18, 19, 22, 23 p.

Pažymime, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų neteisėtumą gali lemti ne tik visuotinio akcininkų susirinkimo kvorumo nebuvimas, bet ir sprendimų priėmimas nesant įstatymų arba įstatų⁵⁶ reikalaujamos akcijų suteikiamų balsų daugumos. Anot LAT, visuotinio akcininkų susirinkimo klausimų sprendimas mažesne balsų dauguma reiškia imperatyviosios įstatymo normos pažeidimą, kuris yra pagrindas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimą pripažinti negaliojančiu⁵⁷.

Anksčiau buvo nagrinėjami procedūrinių normų, nustatytų steigimo dokumentuose, pažeidimai, lemiantys ar galintys lemti visuotinio akcininkų susirinkimo priimtų sprendimų negaliojimą. Buvo minėta, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas ne tik priėmimo procedūra, bet ir savo turiniu gali neatitikti steigimo dokumentų nuostatų. Praktikoje dažniausiai pasitaikantis atvejis – prieštaravimas steigimo dokumentuose nurodytiems bendrovės veiklos tikslams. Kadangi privataus juridinio asmens veiklos tikslas yra tenkinti privačius interesus (žr. LR CK 2.34 str. 3 d.), tai bendrovės pagrindiniai veiklos tikslai sietini su komercinės–ūkinės veiklos vykdymu, kad racionaliai panaudojant visus materialinius, finansinius bei kitus išteklius būtų gautas maksimalus pelnas. Atsižvelgdami į tai savo veikloje bendrovės organai turi veikti tokiu būdu, kad būtų tinkamai rūpinamasi juridinio asmens gerove ir pasiekti bendrovės tikslai⁵⁸.

LAT yra nurodęs, kad įstatymas draudžia priimti sprendimus ir atlikti veiksmus, kurie pažeidžia bendrovės įstatus ar yra priešingi įstatuose nurodytiems bendrovės veiklos tikslams, yra rizikingi, akivaizdžiai nenaudingi ar nuostolingi. Pasak LAT, tokia norma yra imperatyvioji, o jos pažeidimas lemia juridinio asmens organo priimto sprendimo neteisėtumą⁵⁹. LAT yra konstatavęs, kad bendrovės akcininkės sprendimas, kuriuo nutarta parduoti vienintelį turėtą bendrovės nekilnojamąjį turtą, didžiąją dalį kainos pervedant akcininkei kaip paramą, bendrovei, prieštarauja bendrovės veiklos tikslui – siekti ekonominės naudos⁶⁰. Aplinkybę, kad gautas lėšas pasisavino akcininkas, LAT laikė neatitinkančia normalios verslo praktikos, nes tokiu turto perleidimu iš esmės buvo siekiama sukelti bendrovės nemokumą. Tad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo prieštaravimas bendrovės veiklos tikslams dažniausiai yra siejamas su jo pagrindu sudaryto ar ketinamo sudaryti sandorio ekonominiu nenaudingumu pačiai bendrovei. Kitas puikus to pavyzdys – Vilniaus apygardos teismo nagrinėta byla⁶¹, kurioje teismas konstatavo, jog ieškovė (t. y. bendrovės akcininkė) įrodė, kad priimtas visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas dalyje dėl didelio darbo užmokesčio nustatymo bendrovės direktorei prieštarauja pagrindiniam bendrovės veiklos tikslui – gauti ekonominę naudą

56 Pagal LR ABĮ 28 str. 3 d. bendrovės įstatai gali numatyti ir didesnę nei 2/3 kvalifikuotą balsų daugumą, reikalingą šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems sprendimams priimti, bei didesnę nei 3/4 balsų daugumą, reikalingą šio straipsnio 2 dalyje nurodytam sprendimui priimti.

57 LAT CBS 2009-02-11 nutartis c. b. V. V. ir asociacija Lietuvos invalidų draugija v. AB „Punktukas“ (bylos Nr. 3K-3-10/2009).

58 LAT CBS 2005-02-07 nutartis c. b. UAB „Khartli“ v. UAB „Diagnostikos poliklinika“ (bylos Nr. 3K-3-16/2005).

59 LAT CBS 2008-07-14 nutartis c. b. BUAB „Profesijų sąjungų autoūkis“ ir kt. v. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija ir kt. (bylos Nr. 3K-3-287/2008).

60 Ten pat.

61 VAT CBS 2009-12-28 nutartis c. b. J. K. v. UAB „Ristika“ (bylos Nr. 2A-1162-56/2009).

iš bendrovės veiklos, nes atsižvelgiant į įmonės veiklos rezultatus, nustatytas direktorės atlyginimo dydis buvo ekonomiškai nenaudingas bendrovei.

Vis dėlto vertėtų pažymėti, kad LAT praktikoje⁶² yra išsakyta nuomonė, kad prieštaravimas juridinio asmens tikslams savaime nėra siejamas su sudaromų sandorių komercine nauda, išskyrus atvejus, kai įstatymuose ar jų pagrindu sudarytuose steigimo dokumentuose būtų nurodyta pareiga bendrovei sudaryti tik komerciškai naudingus sandorius. Ši pozicija grindžiama nuostata, kad versle negalima garantuoti nei nuolatinio ir stabilaus pelno, nei vien tik naudingų sandorių sudarymo, o jei komerciškai nenaudingus sandorius būtų leidžiama ginčyti, kiltų didelis ekonominis nestabilumas, susidarytų kliūtys egzistuoti pačiai civilinei apyvartai. Anot LAT, sandorių, kurie nepakankamai naudingi juridiniam asmeniui, jeigu jie nėra akivaizdžiai žalingi, sudarymas ekonomiškai nepalankiomis ar mažiau naudingomis sąlygomis nereikia neteisėtų veiksmų, nors gali būti ekonomiškai ne taip naudingi, kaip yra įmanoma toje situacijoje. Todėl jei tai nurodyta juridinio asmens teismumą apibrėžiančiose normose ar steigimo dokumentuose, su juridinio asmens veiklos tikslais gali būti nesuderinamas tik akivaizdus sandorio nenaudingumas, kai tokio sandorio palikimas galioti reikštų aiškų neteisėtumą vienai iš sandorio šalių.

Pažymime, kad bendrovės veiklos tikslams gali prieštarauti ir tokie visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimai, kuriais nutarta parduoti bendrovės turtą už pernelyg mažą kainą ar nuspręsta prisiimti didelius finansinius įsipareigojimus, viršijančius normalią gamybinę-ūkinę riziką, ir pan. Pavyzdžiui, LAT praktikoje pripažįstama, kad sprendžiant dėl LR CK 1.82 straipsnio pagrindu ginčijamo sandorio negaliojimo, privataus juridinio asmens turto pardavimas už gerokai mažesnę nei rinkos kainą mažina jo pelną ir tai prieštarauja privataus juridinio asmens tikslui siekti pelno⁶³. Neatitikimu bendrovės veiklos tikslams taip pat nebūtų laikomas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas laiduoti už pagrindinio akcininko paskolą, nes, anot LAT, bendrovės veikla nėra savitikslis dalykas ir bendrovė gali veikti taip pat ir savo akcininkų naudai⁶⁴. Prieštaraujančiu bendrovės veiklos tikslams teismas nepripažintų ir visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo bendrovės vardu paimti paskolą, jeigu ieškovas neįrodytų paskolos paėmimo žalingumo pačiai bendrovei⁶⁵.

Taigi matome, kad nenustačius visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pagrindu sudarytų ar ketinamų sudarytų sandorių akivaizdžios neigiamos įtakos bendrovės tikslui gauti ekonominės naudos, nėra pagrindo teigti, kad sprendimas prieštarauja bendrovės veiklos tikslams.

62 LAT CBS 2011-12-16 nutartis c. b. BUAB „Balmeto Medis“ v. AB „Simega“ (bylos Nr. 3K-3-511/2011).

63 LAT CBS 2008-06-09 nutartis c. b. UAB „Vėjo ratai“ v. UAB „Lengvas vėjas“ (bylos Nr. 3K-3-262/2008).

64 LAT CBS 2002-09-25 nutartis c. b. A. N. v. UAB „Antrimeta“ (bylos Nr. 3K-3-1090/2002).

65 LAT CBS 2004-01-07 nutartis c. b. A. B. v. UAB „Neringos žuvis“ (bylos Nr. 3K-3-9/2004).

Išvados

Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas gali būti pripažintas negaliojančiu ne tik tuomet, kai jo turinys prieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, bet ir tuomet, kai jo priėmimo procedūra neatitinka minėtų normų reikalavimų. Be to, visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo turinio neteisėtumą gali lemti LR ABĮ įtvirtintų procedūrinių teisės normų pažeidimai.

Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas taip pat gali būti pripažintas negaliojančiu, jeigu pažeidžiama visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo, pravedimo ar sprendimų priėmimo tvarka, įtvirtinta bendrovės steigimo dokumentuose. Be kita ko, susirinkimo sprendimo neteisėtumą gali lemti jo prieštaravimas steigimo dokumentuose įtvirtintiems bendrovės veiklos tikslams, kuris (t. y. prieštaravimas) dažniausiai yra siejamas su sprendimo pagrindu sudaryto ar ketinamo sudaryti sandorio akivaizdžiu ekonominiu nenaudingumu pačiai bendrovei.

Literatūra

- Balčikonienė, R. Eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui artėjant. *Juristas*. 2006, 3: 3–10.
- Gofmanas, M. Pasirengimas eiliniam visuotiniam bendrovės akcininkų susirinkimui. *Vadovas*. 2009, 1: 6–13.
- Gradauskaitė, J. Visuotinis akcininkų susirinkimas: sušaukimo tvarka ir jos nesilaikymo teisinės pasekmės. *Vadovas ir pasaulis*. 2007, 1: 96–101.
- Juknevičiūtė, V. Eilinio (metinio) visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimų priėmimas. *Vadovo pasaulis*. 2001, 2: 56–62.
- Klaipėdos apygardos teismo (toliau KlpAT) Civilinių bylų skyriaus (toliau – CBS) 2010-05-27 nutartis c. b. E. Z. v. UAB „Lokys“ (bylos Nr. 2A-230-460/2010).
- KlpAT CBS 2011-11-24 nutartis c. b. S. N. v. UAB „Plungės žinios“ (bylos Nr. 2A-925-123/2011).
- Kononovič, A. *Bendrovių valdymas, akcininkų susirinkimai, vertybiniai popieriai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2001.
- Lietuvos apeliacinio teismo CBS 2010-05-03 nutartis c. b. P. A. ir T. A. v. A. B. ir UAB „Metalta“ (bylos Nr. 2A-387/2010).
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) CBS 1999-05-17 nutartis c. b. K. V., S. P., B. S. v. AB Prekybos bazė „Urmas“ (bylos Nr. 3K-3-123/1999).
- LAT CBS 2000-03-29 nutartis c. b. Vilniaus miesto valdyba v. UAB „Sangreta“, S. J. (bylos Nr. 3K-3-383/2000).
- LAT CBS 2001-09-24 nutartis c. b. V. S., D. S. v. AB „Stumbras“ (bylos Nr. 3K-3-856/2001).
- LAT CBS 2002-02-04 nutartis c. b. J. B., L. G. ir kt. v. UAB „Specdrabužiai“ (bylos Nr. 3K-3-215/2002).
- LAT CBS 2002-05-23 nutartis c. b. UAB „Balticfundsecurities“ v. AB „Geonafita“ (bylos Nr. 3K-7-471/2002).
- LAT CBS 2002-05-29 nutartis c. b. V. B. v. AB „Linų audiniai“ (bylos Nr. 3K-3-791/2002).
- LAT CBS 2002-06-19 nutartis c. b. UAB „Vilnamisa“ v. AB „Šeškinės Širvinta“ (bylos Nr. 3K-3-878/2002).
- LAT CBS 2002-09-11 nutartis c. b. UAB „Namisa“ v. AB „Šeškinės Širvinta“ (bylos Nr. 3K-3-964/2002).
- LAT CBS 2002-09-25 nutartis c. b. A. N. v. UAB „Antrimeta“ (bylos Nr. 3K-3-1090/2002).
- LAT CBS 2002-11-25 nutartis c. b. J. T. v. UAB „Vaivorykštė“ (bylos Nr. 3K-3-1404/2002).
- LAT CBS 2003-01-27 nutartis c. b. AB „Ortopedijos technika“ v. UAB „Ortopedijos paslaugos“ (bylos Nr. 3K-3-161/2003).

- LAT CBS 2003-03-31 nutartis c. b. S. M., UAB „Vilniaus mūrai“ v. AB „Paminklų restauravimo institutas“, R. J., T. R. (bylos Nr. 3K-3-425/2003).
- LAT CBS 2003-06-04 nutartis c. b. S. A., G. A., R. A. ir kt. v. AB „Mažeikių nafta“ (bylos Nr. 3K-3-650/2003).
- LAT CBS 2003-11-05 nutartis c. b. V. M. v. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ (bylos Nr. 3K-3-918/2003).
- LAT CBS 2003-11-26 nutartis c. b. A. K. v. UAB „Viržinta“ (bylos Nr. 3K-3-1128/2003).
- LAT CBS 2004-01-07 nutartis c. b. A. B. v. UAB „Neringos žuvis“ (bylos Nr. 3K-3-9/2004).
- LAT CBS 2004-07-16 nutartis c. b. E. T. v. AB „Malsena“ ir kt. (bylos Nr. 3K-3-334/2004).
- LAT CBS 2005-02-07 nutartis c. b. UAB „Khar-tli“ v. UAB „Diagnostikos poliklinika“ (bylos Nr. 3K-3-16/2005).
- LAT CBS 2006-02-27 nutartis c. b. UAB „Kam-minera“ v. D. Š. (bylos Nr. 3K-3-96/2006).
- LAT CBS 2006-09-13 nutartis c. b. M. B. v. UAB „Lazdijų vanduo“ (bylos Nr. 3K-3-483/2006).
- LAT CBS 2008-03-03 nutartis c. b. A. K., UAB „Kriptonika“ v. UAB „AshburnInternatio-nal“, UAB „Penki kontinentai“ ir kt. (bylos Nr. 3K-3-135/2008).
- LAT CBS 2008-06-09 nutartis c. b. UAB „Vėjo ratai“ v. UAB „Lengvas vėjas“ (bylos Nr. 3K-3-262/2008).
- LAT CBS 2008-07-14 nutartis c. b. BUAB „Profųsąjungų autoūkis“ ir kt. v. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija ir kt. (bylos Nr. 3K-3-287/2008).
- LAT CBS 2008-10-13 nutartis c. b. E. Ž. v. UAB „Melsta“ (bylos Nr. 3K-3-485/2008).
- LAT CBS 2009-02-11 nutartis c. b. V. V. ir asociacija Lietuvos invalidų draugija v. AB „Puntukas“ (bylos Nr. 3K-3-10/2009).
- LAT CBS 2010-11-30 nutartis c. b. UAB „Im-pronelaTours“ v. UAB „Busturas“ (bylos Nr. 3K-3-480/2010).
- LAT CBS 2011-12-16 nutartis c. b. BUAB „Balmeto Medis“ v. AB „Simega“ (bylos Nr. 3K-3-511/2011).
- Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įsta-tymas. *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 64–1914.
- Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (su pa-keitimais ir papildymais). *Valstybės žinios*. 2000, Nr. 74-2262.
- Mikalonienė, L. Akcininko *locus standi* dėl vi-suotinio akcininkų susirinkimo sprendimų pripažinimo negaliojančiais. *Teisės proble-mos*. 2012, 3 (77): 5–29.
- Mikalonienė, L. Bendrovės visuotinio akcinių-kų susirinkimo sprendimų negaliojimas. *Tei-sė*. 2012, 83: 82–97.
- Mikelėnas, V., et. al. *Civilinė teisė. Bendroji dalis*. Vilnius: Justitia, 2009.
- Mikelėnas, V., et. al. *Lietuvos Respublikos ci-vilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys*. Vilnius: Justitia, 2002.
- Mikelėnas, V., et. al. *Lietuvos Respublikos ci-vilinio kodekso komentaras. Pirmoji kny-ga. Bendrosios nuostatos*. Vilnius: Justitia, 2001.
- Petniūnaitė, S. Visuotinio akcininkų susirinki-mo sušaukimas. *Vadovo pasaulis*. 2002, 2: 4–7.
- Rusijos teismų praktikos, sprendžiant bylas dėl ribotos atsakomybės bendrovių visuotinių akcininkų susirinkimų sprendimų ir visuo-tinių narių susirinkimų sprendimų ginčiji-mo, apžvalga. Rekomendacijos, patvirtintos 2008-06-23 Septintojo arbitražo apeliacinio teismo prezidiumo posėdyje, Nr. 6 [interak-tyvus]. [žiūrėta 2013-02-11]. <<http://7aas.arbitr.ru/practice/>>.
- Rusijos teismų praktikos, sprendžiant bylas dėl ūkinių bendrijų, bendrovių steigėjų (akcinių-kų) susirinkimų sprendimų ginčijimo, ap-žvalga [interaktyvus]. [žiūrėta 2013-02-11]. <<http://rostop.arbitr.ru/node/1991>>.
- Šiaulių apygardos teismo CBS 2010-02-08 nu-tartis c. b. G. P. v. UAB „Lavestina“ (bylos Nr. 2A-4-124/2010).
- Vaišvila, A. *Teisės teorija*. Vilnius: Justitia, 2009.
- Vengeliauskaitė, M.; Spaičienė, J. Pasiruošimas akcininkų susirinkimui ir jo sušaukimas. *Va-dovo pasaulis*. 2003, 1: 55–59.

Vilniaus apygardos teismo (toliau – VAT)
CBS 2009-02-27 nutartis c. b. R. B. v.
UAB „Okeano žuvis“ (bylos Nr. 2A-304-
340/09).

VAT CBS 2009-12-28 nutartis c. b. J. K. v. UAB
„Ristika“ (bylos Nr. 2A-1162-56/2009).

VAT CBS 2011-04-18 nutartis c. b. K. V., V.
B., UAB „Garfus“ v. UAB „Bioprocesas“
(bylos Nr. 2A-471-115/2011).

Wirth, G. *Corporatelaw in Germany* / ed. G.
Wirth, M. Arnold, R. Morshaauser. 2. rev.
ed. Munchen: Beck, 2010.

NON-COMPLIANCE OF THE DECISIONS OF THE SHAREHOLDERS' GENERAL MEETING OF THE COMPANY WITH THE IMPERATIVE PROVISIONS OF THE LAW AND INCORPORATION DOCUMENTS

Margarita Banytė, Virginijus Bitė

Mykolas Romeris University, Lithuania

Summary. *The object of this research is the institute of invalidation of decisions of the shareholders' general meeting of the company. Challenge of decisions of the general meeting because of their non-compliance with the imperative statutory norms and incorporation documents is perhaps the basis that is the most frequently relied on for the nullity of decisions of the shareholders' general meeting. Thus, it is important to correctly interpret and apply these grounds for nullity. The said issues have not attained proper focus of the Lithuanian legal theorists and no detailed analysis has been carried out in Lithuania in this field. This article firstly provides a legal analysis of those grounds.*

The purpose of the research is to present a detailed analysis of interpretation and application in the Lithuanian case-law of the two grounds for invalidating decisions of the shareholders' general meeting of the company: non-compliance with the imperative statutory norms and incorporation documents. Various scientific methods have been applied: linguistic, document (source content), logical, systematic, comparative, historical, critical analysis, etc.

A study revealed that the decision of the shareholders' general meeting of the company may be declared null and void, not only when its content is contrary to the imperative statutory norms, but also when the procedure for the adoption of the decision fails to meet the requirements of the said norms. In addition, the unlawfulness of the decision's content may be determined on the basis of violation of procedural legal norms established in the Law of the Republic of Lithuania on Companies. A decision of the shareholders' general meeting might also be declared null and void, if it violates the procedure for convening and conducting the general meeting and decision-making, as established in the company's incorporation documents. Among other things, unlawfulness of the decision of a general meeting may be determined by reason of its failure to comply with the goals of the company's activity established in its incorporating documents. This contradiction is usually associated with obvious economic uselessness of the transaction concluded or to be concluded on the basis of a specific decision.

Keywords: *general meeting of shareholders, nullity of resolutions, disputing of resolutions, grounds for nullity, non-compliance with imperative norms, non-compliance with incorporation documents.*

Margarita Banytė, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Verslo teisės katedros magistrė. Mokslinių tyrimų kryptis: verslo teisė.

Margarita Banytė, Mykolas Romeris University Faculty of Law, Department of Business Law, graduate. Research interests: business law.

Virginijus Bitė, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto Verslo teisės katedros docentas, daktaras. Mokslinių tyrimų kryptys: verslo teisė, sutarčių teisė, bendrovių teisė.

Virginijus Bitė, Mykolas Romeris University, Faculty of Law, Department of Business Law, Associate Professor, Doctor. Research interests: business law, contract law, company law.